ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΥΧΩΝ

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Σειρά Β΄ Αρ. 5

Αθήνα 31/10/2023

Θέμα: Προϋποθέσεις δικαιώματος και καταβολής του μερίσματος στην ορφανική οικογένεια. Έναρξη, διακοπή και ποσοστό του δικαιούμενου μερίσματος. Απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη μεταβίβασή του και περιπτώσεις αναστολής και επαναχορήγησης του (άρθρο 48 του Ν4387/2016 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 40 Ν. 4670/2020).

Έχοντας υπόψη:
1) Τα άρθρα 44, 45, 46 και 47 του ΠΔ 422/1981 (Κώδικας του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων), όπως αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 8 του Ν.1976/1991.
2) Το άρθρο 48 του Ν. 4387/2016 που αντικατέστησε τα άρθρα 44, 45 46 και 47 του ΠΔ 422/1981 και κατήργησε την παρ. 4 του άρθρου 45 του Π.Δ. 422/1981.
3) Το άρθρο 40 του Ν. 4670/2020 που αντικατέστησε το άρθρο 48 του Ν.4387/2016.
4) Την απόφαση του ΔΣ του ΜΤΠΥ που ελήφθη στην 22η Συνεδρίασή του της 16-05-2016 (θέμα 2.27) «Σχετικά με τους δικαιούχους μερίσματος ορφανικής οικογένειας και το ποσό αυτού υπό το πρίσμα των νέων διατάξεων του Ν.4387/12-05-2016 περί μεταρρύθμισης ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού συστήματος».
5) Την απόφαση του ΔΣ του ΜΤΠΥ που ελήφθη στην 52η Συνεδρίασή του της 19-12-2016 (θέμα 2.07) με θέμα «Τα τέκνα που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ύψους του δικαιούμενου μερίσματος του/της χήρου/χήρας».
6) Την απόφαση του ΔΣ του ΜΤΠΥ που ελήφθη στην 47η Συνεδρίασή του της 06-11-2017 (θέμα 2.01) με θέμα «Καταβολή μερίσματος σε νόμιμα, νομιμοποιημένα, αναγνωρισθέντα, υιοθετημένα και όσα εξομοιώνονται με αυτά τέκνα θανούντος/ούσης μετόχου ή μερισματούχου του ΜΤΠΥ»..
6). Την αποτύπωση των ανωτέρω στις εφαρμογές του Πληροφοριακού Συστήματος του ΜΤΠΥ.

Με την παρούσα εγκύκλιο παρέχονται επικαιροποιημένες οδηγίες σχετικά με τις αλλαγές που επήλθαν, μετά την ισχύ του άρθρου 40 Ν. 4670/2020 το οποίο αντικατέστησε το άρθρο 48 του Ν. 4387/2016, ως προς τις προϋποθέσεις καταβολής του μερίσματος στην ορφανική οικογένεια, την έναρξη, τη διακοπή, την επαναχορήγηση, το ποσοστό του δικαιούμενου μερίσματος της ορφανικής οικογένειας και τα δικαιολογητικά μεταβίβασής του .
Αναλυτικότερα:

Α. Προϋποθέσεις δικαιώματος μερίσματος στην ορφανική οικογένεια (άρθρα 44 και 45 του ΠΔ 422/1981 όπως αντικαταστάθηκαν και εξακολουθούν να ισχύουν με

το άρθρο 40 του Ν. 4670/2020 που αντικατέστησε τις παρ. 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 48 του Ν. 4387/2016).

Α.1. Προϋποθέσεις δικαιώματος μερίσματος του/της χήρου/χήρας.

1. **Ο χήρος/χήρα** δικαιούται μέρισμα εφόσον έχει συμπληρώσει το πεντηκοστό πέμπτο (**55ο) έτος της ηλικίας** του/της κατά τον χρόνο θανάτου του μετόχου. Εφόσον δεν έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του/της κατά τον ως άνω χρόνο, δικαιούται μέρισμα για διάστημα τριών (3) ετών, μετά την πάροδο των οποίων η καταβολή μερίσματος αναστέλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού εβδόμου **(67ου)** έτους της ηλικίας του/της.
2. Στην περίπτωση που ο/η χήρος/χήρα δεν έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του/της κατά τον χρόνο θανάτου του μετόχου αλλά κατά τον ως άνω χρόνο έχει τέκνο ή τέκνα που δικαιούνται μερίσματος σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται, τότε **οι ανωτέρω περιορισμοί δεν εφαρμόζονται** και εξακολουθεί να δικαιούται το μέρισμα για όσο χρόνο ισχύουν οι προϋποθέσεις δικαιώματος μερίσματος των τέκνων. **Δηλαδή συνεχίζεται το δικαίωμα και η καταβολή του μερίσματος και μετά την παρέλευση της τριετίας για όσο διάστημα τα τέκνα είναι δικαιούχοι μερίσματος.**
3. Οι ανωτέρω ηλικιακοί περιορισμοί δεν ισχύουν στην περίπτωση που ο/η χήρος/α είναι ανίκανος/η για την άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω.
4. Η **χρονική προϋπόθεση τέλεσης του γάμου** για τη μεταβίβαση στον/στην χήρο/χήρα ορίζεται στην παρ. 1 εδ. Α του άρθρου 45 του ΠΔ 422/1981 η οποία εξακολουθεί να ισχύει μετά την ισχύ του Ν. 4670/2020 που αντικατέστησε το Ν.4387/2016 και είναι **έξι (6)μήνες** προ του θανάτου του μεριματούχου, εκτός αν ο μέτοχος απεβίωσε εν υπηρεσία ή από το γάμο γεννήθηκαν τέκνα οπότε σε αυτές τις δύο περιπτώσεις ο γάμος αναγνωρίζεται οποτεδήποτε και να λάβει χώρα.

Α.2. Προϋποθέσεις δικαιώματος μερίσματος για τα ορφανά τέκνα.

1. Τα ορφανά τέκνα είναι δικαιούχοι μερίσματος εφόσον:
   α) Είναι **ανήλικα** και **άγαμα**. Η ενηλικίωση επέρχεται με τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας τους.
   β) Είναι **ενήλικα**, **άγαμα και φοιτούν** σε ανώτατες και ανώτερες σχολές της ημεδαπής ή ισότιμες της αλλοδαπής μέχρι το τέλος των σπουδών τους και πάντως όχι πέρα από τη συμπλήρωση του εικοστού τετάρτου (24ου) έτους της ηλικίας τους. Το μέρισμα καταβάλλεται με την προσκόμιση σε ετήσια βάση πιστοποιητικού της οικείας σχολής, από το οποίο προκύπτει η κανονική φοίτηση του σπουδαστή.
   γ) Είναι **ενήλικα**, **άγαμα** και **ανίκανα** για την άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω. Το κρίσιμο χρονικό σημείο για το δικαίωμα απονομής ή διατήρησης του μερίσματος για άγαμο ενήλικο ανίκανο ορφανό τέκνο, είναι η ημερομηνία θανάτου του μεριματούχου ή μετόχου, κατά την οποία θα πρέπει να έχει ήδη επέλθει η ανικανότητα.

2. Ως τέκνα της ορφανικής οικογένειας θεωρούνται τα νόμιμα, νομιμοποιημένα, αναγνωρισθέντα, υιοθετηθέντα και όσα εξομοιώνονται με αυτά τέκνα του θανούντος/θανούσας μετόχου ή υπό μέρισμα μετόχου.

Α.3. Κατάργηση δικαιώματος για γονείς και αδέλφια.
Δεν υφίσταται πλέον δικαίωμα μερίσματος για τους **γονείς** και τα **αδέλφια** του/της άγαμου ή χήρου ή διαζευγμένου θανούντος/ουσας μετόχου ή υπό μερίσμα θανούντος/ούσας μετόχου (Η παρ. 4 του άρθρου 45 του ΠΔ 422/1981 αντικαταστάθηκε από την παρ. 3 του άρθρου 8 του Ν. 1976/1991, στη συνέχεια καταργήθηκε με την παρ. 11 του άρθρου 48 του Ν. 4387/2016 και εξακολουθεί να ισχύει με τις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν. 4670/2020).

Β. Καταβολή του δικαιούμενου μερίσματος στην ορφανική οικογένεια (παρ. 2 άρθρου 45 του ΠΔ 422/1981 που εξακολουθεί να ισχύει με τις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν. 4670/2020).

1. **Την ορφανική οικογένεια αποτελεί αρχικά και αποκλειστικά ο/η χήρος/χήρα**
2. Ο αριθμός των τέκνων του θανούντος μετόχου ή υπό μέρισμα μετόχου που πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις της παρ. 5 και 6 του άρθρου 44 του ΠΔ 422/1981, όπως αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 40 του Ν4670/2020, λαμβάνονται υπόψη **μόνο** για τον προσδιορισμό του **ποσοστού μερίσματος που δικαιούται ο/η χήρος/χήρα.**
3. **Το ποσοστό αυτό, στο σύνολό του καταβάλλεται στο χήρο/χήρα**.
4. Σε περίπτωση **και μόνο** που ο/η χήρος/χήρα προ-απεβίωσε του μετόχου ή διεγράφη αφότου κατέστη δικαιούχος του μερίσματός του (π.χ. λόγω θανάτου, γάμου ή ηλικίας) **ή διαζεύχθηκε με το μέτοχο/μερισματούχο πριν το θάνατο**, τότε **την ορφανική οικογένεια συνιστούν πλέον τα τέκνα** υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος.
5. Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις που υπάρχει/ουν τέκνο/α θανούντος/ούσης μετόχου ή μερισματούχου του Μ.Τ.Π.Υ. (νόμιμα, νομιμοποιημένα, αναγνωρισθέντα, υιοθετηθέντα και όσα εξομοιώνονται με αυτά), τα οποία δεν τυγχάνουν και τέκνα της/του χήρας/χήρου, μπορούν να λαμβάνουν το δικαιούμενο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του Ταμείου, ποσοστό μερίσματος, με χωριστή καταβολή.

Γ. Έναρξη και διακοπή του δικαιούμενου μερίσματος στην ορφανική οικογένεια (παρ. 1 (περ. β και γ) και παρ. 4 του άρθρου 44 του ΠΔ 422/1981 όπως αντικαταστάθηκαν και εξακολουθούν να ισχύουν με το άρθρο 40 του Ν. 4670/2020 που αντικατέστησε τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 48 του Ν. 4387/2016).

1. Το δικαίωμα προς απονομή μερίσματος για τον χήρο ή τη χήρα και τα ορφανά τέκνα του **εν υπηρεσία αποβιώσαντος μετόχου**, αρχίζει από την επομένη του θανάτου του ή της διακοπής της μισθοδοσίας του κατά περίπτωση.
2. Για τον χήρο ή τη χήρα και τα ορφανά τέκνα **του υπό μέρισμα μετόχου** αρχίζει από την πρώτη (1η) του επόμενου μήνα από την επέλευση του θανάτου του.

3. Η καταβολή του μερίσματος παύει αν ο/η χήρος/χήρα τελέσει νέο γάμο ή αποβιώσει.

Δ. Ποσοστό μερίσματος ορφανικής οικογένειας (παρ. 1 του άρθρου 46 του ΠΔ 422/1981 όπως αντικαταστάθηκε και εξακολουθεί να ισχύει με το άρθρο 40 του Ν. 4670/2020 που αντικατέστησε την παρ. 8 του άρθρου 48 του Ν. 4387/2016).

1. Ο/η χήρος/χήρα, εφόσον δεν υπάρχουν τέκνα-δικαιούχοι μερίσματος σύμφωνα με τις ανωτέρω προϋποθέσεις, δικαιούται το ήμισυ **(4/8)** του μερίσματος το οποίο λάμβανε ή είχε δικαίωμα να λάβει ο αποβιώσας μέτοχος.
2. Σε περίπτωση που υπάρχει **ένα** τέκνο του μετόχου που δικαιούται μερίσματος, ο/η χήρος/χήρα δικαιούται τα πέντε όγδοα **(5/8)** του μερίσματος το οποίο λάμβανε ή είχε δικαίωμα να λάβει ο αποβιώσας μέτοχος.
3. Σε περίπτωση που υπάρχουν **παραπάνω από ένα τέκνα** του μετόχου που δικαιούνται μερίσματος, ο/η χήρος/χήρα δικαιούται τα έξι όγδοα **(6/8)** ή τρία τέταρτα **(3/4)** του μερίσματος το οποίο λάμβανε ή είχε δικαίωμα να λάβει ο αποβιώσας μέτοχος.
4. **Σε περίπτωση που την ορφανική οικογένεια αποτελεί/ουν το/τα τέκνο/α διότι δεν υπάρχει χήρος ή χήρα** ως δικαιούχος μερίσματος λόγω προαποβίωσης ή εν συνεχεία διαγραφής του/της χήρου/χήρας (λόγω θανάτου γάμου ή ηλικίας), ή διότι διαζεύχθηκε το μέτοχο/μερισματούχο πριν το θάνατο, τότε ισχύουν τα εξής:
   α) Ένα ορφανό τέκνο δικαιούται το ήμισυ **(4/8)** του μερίσματος που λάμβανε ή είχε δικαίωμα να λάβει ο/η αποβιώσας/σασα.
   β) Περισσότερα του ενός ορφανά τέκνα δικαιούνται **τα 6/8 ή 3/4** του μερίσματος που λάμβανε ή είχε δικαίωμα να λάβει ο/η αποβιώσας/σασα.
5. Σε περίπτωση εγγραφής ή διαγραφής μέλους επαναπροσδιορίζεται το ποσοστό του μερίσματος της ορφανικής οικογένειας (χήρου/χήρας ή τέκνων), τα ποσά των αχρεωστήτως καταβληθέντων μερισμάτων αναζητούνται από τη μερίδα του μέλους που εξακολουθεί να είναι δικαιούχο ή από τους δικαιούμενους μερίσματος ή από τους εκάστοτε κληρονόμους.

Ε. Δικαιολογητικά απονομής μερίσματος (παρ. 2 του άρθρου 47 του ΠΔ 422/1981 όπως αντικαταστάθηκε και εξακολουθεί να ισχύει με το άρθρο 40 του Ν. 4670/2020 που αντικατέστησε την παρ. 9 του άρθρου 48 του Ν. 4387/2016).

1. Στην περίπτωση που ο μέτοχος απεβίωσε ενώ ήταν εν ενεργεία (θάνατος στην υπηρεσία), η υπηρεσία του αποστέλλει το e-ΔΑΥΚ μαζί με λοιπά δικαιολογητικά για απονομή και μεταβίβαση μερίσματος στην ορφανική οικογένεια.
2. Στην περίπτωση που ο μέτοχος απεβίωσε αφότου κατέστη μερισματούχος, τότε η ορφανική του οικογένεια θα πρέπει να υποβάλει αίτηση μεταβίβασης με τα λοιπά δικαιολογητικά τα οποία αναγράφονται αναλυτικά στην ιστοσελίδα του ΜΤΠΥ (www.mtpy.gr).

ΣΤ. Αναστολή καταβολής και επαναχορήγηση μερίσματος με βάση την αποτύπωση στις εφαρμογές του Πληροφοριακού Συστήματος.

1. Οι περιπτώσεις που **αναστέλλεται αυτόματα** από το Πληροφοριακό Σύστημα η καταβολή του μερίσματος στα μέλη, με την ταυτόχρονη -εφόσον απαιτείται- αναπροσαρμογή του ποσοστού μερίσματος στα εναπομείναντα δικαιούχα μέλη, είναι οι εξής:
   α) Ενηλικίωση, ήτοι τη συμπλήρωση του **18ου** έτους της ηλικίας των ορφανών τέκνων.
   β) Ημερομηνία λήξης των ετών φοίτησης με βάση το προσκομισθέν κατά τη μεταβίβαση του μερίσματος **πιστοποιητικό φοίτησης** (λήξη θεωρείται η 31/8 του τελευταίου έτους φοίτησης).
   γ) Συμπλήρωση του **24ου** έτους της ηλικίας του τέκνου, εκτός από τις περιπτώσεις των ανίκανων άγαμων ορφανών.
   δ) Συμπλήρωση **τριών (ετών)** από την ημερομηνία θανάτου του μετόχου, όταν ο/η χήρος/χήρα δεν έχει συμπληρώσει το 55^{ο} έτος της ηλικίας του.
   ε) Ημερομηνία λήξης ισχύος του **πιστοποιητικού ανικανότητας**. Σε περίπτωση που το πιστοποιητικό ανικανότητας έχει συγκεκριμένη χρονική ισχύ, **το μέρισμα αναστέλλεται την 31/12 του έτους λήξης της ισχύος του πιστοποιητικού**, έως την προσκόμιση νέου πιστοποιητικού.
2. Εάν κατόπιν της μεταβίβασης του μερίσματος στην ορφανική οικογένεια προσκομιστεί πιστοποιητικό φοίτησης σε ανώτατη ή ανώτερη σχολή της ημεδαπής ή ισότιμης της αλλοδαπής και πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, το τέκνο εγγράφεται εκ νέου στη μερισματοδότηση από το Τμήμα Μεταβίβασης με αναθεωρητική απόφαση.
3. Για τους φοιτητές, ως ημερομηνία έναρξης του δικαιούμενου ποσοστού μερίσματος ορίζεται η 1^{η} Σεπτεμβρίου εκάστου έτους, (δηλαδή η έναρξη του ακαδημαϊκού έτους) και η ημερομηνία λήξης του δικαιούμενου ποσοστού με βάση τα έτη σπουδών του πιστοποιητικού φοίτησης, είναι η 31^{η} Αυγούστου (δηλαδή η λήξη του ακαδημαϊκού έτους).

Με την παρούσα εγκύκλιο καταργείται η με αρ. 11/2016 (Σειράς Β) Υπηρεσιακή Εγκύκλιος του ΜΤΠΥ.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.
ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΑΤΣΑΒΕΣ

Η ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ ΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ